



İhracat %60 düştü ithalat katlandı, üretici mikro destek çağrısı yaptı

ARTAN İTHALATA KARŞI TRUMP TARİFESİ TALEBİ



Ayakkabı sektöründe kontrol edilemeyen ithalat için üreticiler ABD'de devreye alınan Trump modeli önlemlerin üretimi korumak için Türkiye'de de devreye alınmasını istedi



Yüksek maliyetler ve artan ithalat rakamlarının yanı sıra önümüzdeki hafta İtalya'da düzenlenecek MİCAM fuarı nedeni ile AYMÖD Fuarı önceki yıllara göre oldukça sönük başladı.

Türk sanayisi sabırla idare noktasını geçti



TASD Başkanı Berke İçten, mevcut durumun aynı şekilde devam etmesi halinde yıl sonunda ayakkabıda dış ticaret açığının 700 milyon dolar seviyesine çıkmasından endişe ettiklerini gidişatı tersine çevirmek için Türkiye'de üretim maliyetlerini düşürecek önlemlerin bir an önce devreye alınması gerektiğini vurguladı. **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı Başkan **Erdal Bahçivan** ise Türk sanayisinin içinde bulunduğu sürecin artık sabırla idare edilecek noktayı geçtiğini kaydetti.

Üç yılda %60 daraldı

■ **SEKTÖRDE** ihracattaki dramatik düşüşe karşılık son 3 yılda ithalatta hızlı bir çıkış olduğunu kaydeden TASD Başkanı Berke İçten, şöyle devam etti: "2022'nin 7 aylık döneminde 240 milyon çift olan ayakkabı ihracatı bu yılının aynı döneminde ise 94 milyon çifte geriledi. Yani 3 yılda yüzde 60'ın üstünde bir düşüş söz konusu. Aynı dönemde ithalatta ise 2022'de 25 milyon çift olan ayakkabı ithalatı 2024'te 76 milyon çifte yükseldi. Enflasyonla mücadeleyi anlıyoruz ama sektör özelinde mikro bazı önlemlerle ayakkabı sektörüne destek sağlanabilir."



Sayime BAŞÇI

ENFLASYONLA birlikte gelen yüksek üretim maliyetleri emek yoğun sektörlerde büyük bir ihracat ve iç pazar kaybı getirirken ithalatın rekorlar kırdığı deri ve ayakkabı sektörü Trump tarifelerine benzer bir koruma politikalarına ihtiyaç duyulduğuna dikkat çekti. Son 3 yılda ihracatta yüzde 60 daralma yaşayan, ithalatta ise 2024'te 1.7 milyar dolar, bu yılın ilk yarısında 875 milyon dolara ulaşan sektörün rekor

kırdığını aktaran İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Güven Karaca, "Sektördeki ithalat hızıyla yılbaşından itibaren ihracat değil sadece ithalat rakamı açıklayacak noktaya geldik.

3 AYAKKABIDAN 1'İ İTHAL

İthalat başta sektörümüz olmak üzere başımızın belası. Üretimin kuvvetlendirildiği ve de dış ticaret dengesinin sağlandığı Trump modellerinin de artık Türkiye'ye gelmesinde fayda var diyorum. Çünkü ithalatımız rekorlar kırmaya devam ediyor" diye konuştu.

Bu yıl 73'üncüsü düzenlenen Aymod Ayakkabı ve Moda Fuarı'nın açılışında konuşan Ka-

racı, enflasyonla mücadelede en çok dayak yiyen sektörlerin emek yoğun sektörler olduğunu kaydederek, sektöre özel faiz oranları ve özel teminat sistemi ile bir finans paketinin hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi gerektiğini vurguladı. Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) Başkanı Berke İçten ise piyasada satılan her 3 ayakkabıdan birinin ithal olduğunu belirterek, "İhracatımız son 3 yılda ayda adet bazında yüzde 60 daraldı. İthal ayakkabı talebinin devam ettiği, iç pazarda ise payının yüzde 30'a çıktığı satılan her 3 ayakkabıdan birinin ithal olduğu gerçeği ile karşı karşıyayız" ifadelerini kullandı.



2025 yılının ikinci çeyreğinde Türkiye'nin büyümesi üzerine...



EKO ANKARA

Prof. Dr. Nevzat Saygılıoğlu

nevzat.saygilioglu@atilim.edu.tr

Rakamlarla Türkiye'nin büyümesi...

TÜİK'in 1 Eylül 2025 tarihinde açıkladığı bülteninde yer alan bilgiye göre; Türkiye'de Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) 2025 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 4,8 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi ise bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,6 yükseldi.

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2025 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; inşaat sektörü toplam katma değeri yüzde 10,9, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 7,1, **sanayi** sektörü yüzde 6,1, ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek hizmetleri yüzde 5,6, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 5,4, ürün üzerindeki vergiler, eksi sübvansiyonlar yüzde 3, finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 2,6, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 2,6 ve diğer hizmet faaliyetleri yüzde 2,1 arttı. Tarım sektörü yüzde 3,5, kamu yönetimi,

eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ise yüzde 1,2 azaldı. Üretim yöntemiyle Gayrisafi Yurt İçi Hasıla tahmini, 2025 yılının ikinci çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 43,7 artarak 14 trilyon 578 milyar lira oldu. GSYH'nin ikinci çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 377 milyar 622 milyon olarak gerçekleşti. Harcama yöntemine göre hane halklarının nihai tüketim harcamaları 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 5,1 ve gayrisafi sabit sermaye oluşumu ise yüzde 8,8 arttı. Buna karşın devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 5,2 azaldı.

Faktör gelirleri ya da gelir yöntemine göre işgücü ödemeleri, 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 42 ve net işletme artışı/karma gelir yüzde 46,3 arttı. Ancak faktör gelirleri içerisinde sadece net işletme artışı/karma gelirler küçük bir artış sergiledi, işgücü ödemelerinde önemli bir değişme olmadı.

Büyümenin yorumlanması...

► Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki büyüme rakamı ekonomistler ters köşeye yatırdı. Ekonomistler bu oranı yüzde 3,87 olarak tahmin etmişti. Yaklaşık yüzde 1 veya toplamda çeyreklik sapma hiç de yabana atılır bir husus değil.

► Büyüme rakamlarını çeyreklik bazda ele almak daha doğru. Yani ge-

çen yılın aynı dönemine göre yüzde 4,8 büyüme rakamı yerine, 2025 yılının ikinci çeyreğindeki büyümeyi almak uygun olur.

► Peki büyümenin alt bileşenleri açısından durumu nasıl değerlendirmek gerekir? Anlaşılan o ki büyümenin ana lokomotifleri ya da belirleyicileri inşaat sektörü olmuş. İnşaat yüzde 10,9 büyümüş.

Asgari ücretin 22 bin lira, emekli aylıklarının 16 bin lira, yoksunluk sınırının 4 kişilik bir ailede 88 bin lira civarında olması gerçeği karşısında kişi başına gelirin değiştirilmesi anlamlı olmaz.

► Bunu yüzde 7,1 ile bilgi ve iletişim faaliyetleri, yüzde 6,1 ile **sanayi** sektörü izlemiş.

► Arkasından ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek hizmetleri yüzde 5,6, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 5,4 ile yer almış.

► 2025 yılının ikinci çeyreğinde büyümeyi olumsuz etkileyen tarım sektörü ve kamu hizmetleri olmuş. Şöyle ki tarım sektörü yüzde 3,5 küçülmüş.

Aslında **sanayide** son aylarda ciddi küçülme olduğu biliniyor. Özellikle **İSO**'nun PMI verisinde son 16 aydır devam eden ve temmuz ayına kadar süren düşüşe rağmen **sanayide** yüzde 6'yı aşan büyümenin gerçekleşmesi dikkat çekiyor. Kaldı ki ihracatta da bir duraksama olduğu, bunun yerine ağırlıklı olarak yatırım malı ithalatının arttığı görülüyor.

Aynı şekilde istihdamdaki daralmayı da unutmamak gerekiyor.

Açıkçası **sanayideki** büyüme açıklamaya muhtaç!...

Tarım sektöründeki küçülme zaten ciddi tehlike sergiliyor. Artık dünya için stratejik ürün haline gelen gıda ve tarımdaki küçülme ihmal edilecek ya da yabana atılacak gibi değil.

Önemli olan sağlıklı ve büyüme!... Rakamlarla oynayarak büyümeyi arttırmak anlamsız. Örneğin döviz kurunu düşük tutarsanız, Türk Lirası cinsi GSYH rakamı bu kura bölündüğünde toplam GSYH ve dolayısıyla kişi başına milli gelir rakamı artar. Kişi başına milli geliri 15 bin dolara çıkarmak ve hatta 17 bin dolara yaklaştırmak suretiyle Dünya Bankası'nın gelişmiş ülkeler kategorisine girmiş olmak sonuç vermez. Asgari ücretin 22 bin lira, emekli aylıklarının 16 bin lira, yoksunluk sınırının 4 kişilik bir ailede 88 bin lira civarında olması gerçeği karşısında kişi başına gelirin değiştirilmesi anlamlı olmaz.

Anlamlı olan kalıcı ve sürekli bir yüksek gelir düzeyine ve artışına ulaşmaktır.



İhracatçı kurdan, üretici ithalattan şikayetçi

Reel sektör temsilcileri kur, faiz ve ithalat rekabetine yönelik şikayetlerini fuar kürsülerinden dile getiriyor. Moskova'daki Collection Premiere Moscow (CPM) fuarında konuşan Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Baş-

kanı Mustafa Gültepe, yüksek faiz düşük kur konusundaki görüşlerini yinelerken, "Sanayici iki yıldır yüzde 45-50 faizle çalışarak bugünlere kadar geldi" dedi. İstanbul Yeşilköy'deki AYMÖD Fuarında konuşan İstanbul Sanayi Oda-

sı (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan ise, "Uzun yıllar Türk sanayisi için lokomotif görevi üstlenen, amiral gemiliğini yapan sektörlerimizin içinde bulunduğu süreç artık sabırla idare edilebilme noktasını geçmiş bulunuyor. Önümüzdeki

günlerde açıklanacak Orta Vadeli Programda (OVP) reel sektörün içinde bulunduğu yapısal sorunların farklı bir bakış açısıyla çözümleri geliştirilebilir" ifadelerini kullandı. **s04-09**

Güven KARACA:

Özel finansman paketi hazırlanmalı

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Başkanı Güven Karaca, "Mevcut sorunları sektörün kendi imkânlarıyla aşması mümkün değil" dedi. Ekonomi yönetiminin ricaları olduğunu kaydeden Karaca, AYMÖD'da yaptığı açıklamada, "Emek yoğun sektörle-



re özel faiz oranı ve özel teminat sistemiyle bir finans paketi hızla devreye alınmalı. Sanayiye özendirecek yeni politikalar seti hazırlanmalı. Hammadde ve yan sanayi ithalatındaki koruma önlemleri en azından geçici bir süre için kaldırılmalı" ifadelerini kullandı. **s09**

Berke İÇTEN:

Hammaddeye vergi rekabeti zayıflattı

Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) Başkanı Berke İçten, geçen şubat ayından itibaren uygulanmaya başlanan yüzde 10 ilave gümrük vergisine rağmen ayakkabı ithalatında artışın devam ettiğini bildirdi. AYMÖD'da konuşan İçten, Ocak-Temmuz 2025 döne-



minde ayakkabı ithalatının yüzde 5,8 arttığına dikkat çekerek, ihracatın ise yüzde 14,6 daraldığını söyledi. İçten, düşük kur yüksek faiz politikasının yanı sıra hammadde ve yan sanayi ithalatında uygulanan vergilerin sektörün rekabetçiliğini zayıflattığını öne sürdü. **s09**



“Üç yıldır süren kan kaybını durduracak çözüm bulunmalı”

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, Collection Premiere Moscow (CPM) Fuarı için gittiği Rusya'da üretim ve ihracatla ilgili değerlendirmelerde bulundu. Gültepe, ekonomi yönetiminin, üretimi ve ihracatı önceleyen politikaları zaman kaybetmeden devreye alması gerektiğini kaydetti. TİM Başkanı Gültepe, son iki yıldır uygulanan “yüksek faiz düşük kur” politikasının özellikle hazır giyim gibi emek yoğun sektörlerin rekabetçiliğini zayıflattığının altını çizdi.

“Hazır giyime gözümüz gibi bakmalıyız”

Türkiye’de yıllarca ihracatın liderliğini üstlenen hazır giyim ve konfeksiyonun son aylarda beşinciliğe kadar gerilediğini hatırlatan Gültepe, “Hazır giyimde 2022’yi 21,2 milyar dolarlık ihracatla kapatmıştık. 2024’ü, 17,9 milyar dolarla tamamlayabildik. Bu yıl 7 aylık hazır giyim ihracatında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6,2 eksideyiz. Yani hazır giyimde kan kaybı devam ediyor. Oysa bu sektöre gözümüz gibi bak-

mamız gerekiyor. Çünkü hazır giyim katma değerli üretimi, istihdama katkısı ve ihracatı ile Türkiye ekonomisi için stratejik önemini koruyor. Bu bilinçle sektörü geleceğe hazırlıyoruz. Yüksek teknolojinin imkanlarını kullanarak, tasarımı daha çok işin içine katarak, markalaşarak, değişerek ve dönüşerek hazır giyimdeki pozisyonumuzu yeniden güçlendirebiliriz. Ancak öncelikle son üç yıldır devam eden kan kaybını durduracak bir çözüm bulmalıyız” ifadelerini kullandı.

“Destek mekanizmaları olmazsa kayıplar artar”

Merkez Bankasının son raporunda da vurgulandığı gibi gelecek dönemde de asıl önceliğin enflasyonla mücadele olmaya devam edeceğini aktaran Gültepe, şunları kaydetti: “Ekonomi yönetimi zorlu bir enflasyonla mücadele programı yürütüyor. Biz de bu konuda elimizden gelen her türlü desteği verdik, vermeye devam ediyoruz. Enflasyonun düşürülmesini, tek hanelere inmesini hepimiz istiyoruz. Ancak sanayi tarafını unut-



TİM Başkanı Mustafa Gültepe, 118’i milli katılım olmak üzere 125 firmayla CPM’de yerlerini aldıklarını söyledi.

mamız gerekiyor. Sanayici iki yıldır yüzde 45-50 faizle çalışarak bugünlere kadar geldi. Ancak zayıflayan rekabetçiliğimizle birlikte pazar kayıpları yaşadık. Kapanan işletmeler, sayıları katlanan konkordato ilanları, üretimini yurt dışına kaydıran firmalar, istihdam kayıpları oldu. İhracatımızdaki sınırlı artışın bizi yanıltmaması gerekiyor. Otomotiv, kimya ve savunma sanayimizin domine ettiği artışı tabana yayamadığımız süre-

ce ihracatta sürdürülebilir büyümeyi yakalayamayız. Dolayısıyla tüm sektörlerden katkı alabileceğimiz bir kurguyu oluşturabilmeliyiz. Eğer üretimi ve ihracatı önceleyen yeni, farklı bir yaklaşımla sanayi tarafının rekabetçiliğini güçlendirecek teşvik ve destek mekanizmaları devreye alınmazsa kayıp daha da büyüyecek. Bu çerçevede Merkez Bankasının da faiz indiriminde hızlanması gerektiğini düşünüyoruz.”



Ayakkabıda ithalat artık fren tutmuyor

Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) tarafından düzenlenen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMÖD Ayakkabı Moda Fuarı başladı. Fuarın açılış töreninde konuşan TASD Başkanı Berke İçten, Türkiye'de ayakkabı endüstrisi başta olmak üzere emek yoğun sektörlerin son iki yıldır rekabetçilikte zorlandığını açıkladı. Düşük kur-yüksek faiz politikasının yanı sıra hammadde ve yan sanayi ithalatında uygulanan yüzde 100'ü aşan vergilerin sektörün rekabetçiliğini zayıflatıldığını belirten İçten, şöyle devam etti: "Şubat ayından itibaren uygulanmaya başlanan yüzde 10 ilave vergiye rağmen ayakkabı ithalatındaki artış devam ediyor. Yedi aylık ithalat adet olarak 1,7, değer bazında yüzde 5,8 artarken, ihracatımız adet bazında yüzde 39,2, değer olarak yüzde 14,6 daraldı. Ocak-Temmuz dönemini 612 milyon dolar ihracat ve 1 milyar 49 milyon dolar ithalatta tamamladık. Yedi aylık dış ticaret açığı 437 milyon dolara ulaştı. Özetle artık ayakkabıda ithalat fren tut-



muyor." Berke İçten, mevcut gidişat aynı şekilde devam ederse yıl sonunda ayakkabıda dış ticaret açığının 700 milyon dolara ulaşabileceğini belirterek durumun kaygı yarattığını vurguladı. Rekabetten çekinmediğini söyleyen İçten, "Yalnızca rakiplerimizle eşit şartlarda rekabet edebileceğimiz ortamın oluşmasını istiyoruz. En azından hammadde ve yan sanayi maliyetimizi düşürebiliriz. Özellikle Türkiye'de üretimi olmayan hammaddeleri, yarı mamul malzemeleri gümrük vergisi ödemeden getirebilmeliyiz. Hammadde ve yarı mamul ithalatından çekinmemeliyiz. Çünkü biz ülkemizde üretilmeyen ya da istediğimiz kalitede olmayan tabanı, suni deriyi, aksesuarı uygun fiyatla ithal

edip katma değerli ürüne dönüştürüyoruz. Bu malzemelere yüzde 100'ün üzerinde gümrük vergisi ödediğimiz zaman spor ayakkabı rekabetinde maalesef uluslararası rakiplerimizin gerisinde kalıyoruz" ifadesini kullandı.

"Çakma" ürünler yerli üreticiye zarar veriyor

Yerli üretimimiz ve halk sağlığı açısından ciddi bir tehdide dönüşen Çin merkezli e-ticaret platformları üzerinden getirilen ayakkabılarla ilgili de acil önlem alınması gerektiğini açıklayan İçten, "Bakanlığımızın piyasada 'çakma' olarak adlandırılan kayıt dışı, sahte ürünlerle de daha etkili mücadele etmesini bekliyoruz. Ülkemizde kayıt dışı üretimin 200 milyon çifte ulaştığını tahmin ediyoruz. Öyle ki iç pazarda satılan ayakkabıların yaklaşık yüzde 40'ını kayıt dışı, sahte ürünler oluşturuyor. Bu ürünler, yabancı markadan daha çok yerli üreticiye zarar veriyor. Devletimiz de ödenmeyen vergi ve primler nedeniyle yılda en az bir milyar dolar kayba uğruyor" diye konuştu.

"Amiral gemisi sektörde idare noktası aşıldı"

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, uzun yıllar Türk sanayisi için lokomotif görevi üstlenen, amiral gemiliğini yapan sektörlerin içinde bulunduğu sürecin artık sabırla idare edilebilme noktasını geçtiğini söyledi. Bahçivan, "Önümüzdeki günlerde açıklanacak Orta Vadeli Programda (OVP) reel sektörün içinde bulunduğu yapısal sorunların farklı bir bakış açısıyla çözülüp ileriye taşıyacak fikirleri ve çözümleri geliştirebilmeliyiz" dedi.

"Özel finansman paketi gerekli"

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Başkanı Güven Karaca, sektörlerin mevcut sorunları kendi imkânlarıyla aşmasının mümkün olmadığını söyledi. Ekonomi yönetiminden ricaları olduğunu kaydeden Karaca: "Emek yoğun sektörlerde özel faiz oranı ve özel teminat sistemiyle bir finans paketi hızla devreye alınmalı. Sanayiyi özendirerek yeni politikalar seti hazırlanmalı. Koruma önlemleri geçici bir süre için kaldırılmalı."



HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ İSTANBUL'DA BİR ARAYA GELDİ



Türk moda endüstrisinin küresel ölçekteki prestijli organizasyonu ve aynı zamanda alanında Avrupa'nın en büyüğü olan İstanbul Hazır Giyim ve Moda Fuarı (IFCO), sekizinci kez kapılarını açtı. Geçen dönemle kıyasladığımızda fuarın çok daha iyi olduğunu söyleyen İHKİB Başkan Yardımcısı Mustafa Paşahan, "250 firmamızın hepsini gezdik ve mutluluklarına şahit olduk" dedi.

İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon ihracatçıları Birliği (İHKİB) tarafından düzenlenen IFCO fuarı için alım gruplarının yanı sıra 100'ü aşkın ülkeden binlerce alıcı İstanbul'a geldi. 20 Ağustos günü açılışı gerçekleşen fuara Ticaret Bakan Yardımcısı Özgür Volkan Ağar, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagic, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan katıldı.

"40 YILLIK HAYAL GERÇEĞE DÖNÜŞTÜ"

Türkiye'de 2022 yılından beri hazır giyim sektörü gerçekten kan kaybettiğini söyleyen Mustafa Paşahan, "İhracat rakamlarımız aşağı yönlü. Ama inanıyoruz ki bu tür organizasyonlarla birlikte yurt dışında yaptığımız ticaret ve alım heyetlerimizle, bu fuarların sektörümüze bir nebze olsa katkısı olacağını düşünüyoruz. 40 yıllık bir hayali gerçeğe dönüştürdük. Bu anlamda bugün burada çok mutluyuz. İnanıyorumki fuar sonrasındaki yapacağımız anketler de bunu söyleyecektir" dedi.

GÖZLER ŞUBAT FUARINDA

Şubat ayında çok daha kapsamlı bir fuar yapacaklarına dikkat çeken Paşahan, 500'ün üzerinde katılımcı firmanın olacağını ve tüm firmaların fuara beklediğini söyledi. Gelecek fuar hakkında konuşan Paşahan, "Şubat tabii bizim için gerçekten çok önemli. Bugün burada 4 salonumuz var fakat bunu Şubat ayında 9 salona çıkartacağız. Çünkü 500'ün üzerinde firma katılımcısı olacak. Ağustos ayı bütün Avrupa'da tatil olmasına rağmen bugün burada geçen yılın

yabancı katılımcılarda yüzde 22 üzerindemiz. Bu çok önemli ve anlamlı. Bunları da göz önüne aldığımızda Şubat ayında gerçekleşecek etkinliğin çok daha iyi olacağına inanıyoruz" şeklinde konuştu.

GELECEĞE DAİR UMUTLAR ARTTI

Sektörün tanınan isimlerinden Hilal Suerdem fuarın çok iyi geçtiğini, yabancı yatırımcılarla birlikte yerli yatırımcılarında oldukça fazla katılım sağladığını söyledi. Fuarla birlikte sektöre dair umutlarının arttığını belirten Suerdem, "Gelecekle ilgili kaygılarımızın daha da azalacağını düşünüyorum. Bu fuar bize ışık tuttu. İyi işlerin olacağı, geleceğimizin biraz daha parlak ve işlerimizi daha sıkı tutacağımız günlerin yakın olduğunu düşünüyorum. Gerçekten fuarlar insanların buluşma noktası olarak, fikir alışverişi olarak, iletişim olarak çok önemli vasıflar taşıyorlar" ifadelerini kullandı.

"IFCO ARTIK TÜRKİYE'NİN MARKASI OLDU"

Fuarın büyüklüğüne ve kapsamına dikkat çeken Suerdem, "Bu tür fuarların büyütülmesi hem yurt içinde hem de yurt dışında tanıtılması çok önemli. IFCO artık Türkiye'nin bir markası oldu. Bu etkinliğe yurt dışında oldukça talep var. Hem buradaki imalatçılarımız için hem marka olmaya aday şirketlerimiz için oldukça başarılı bir buluşma noktası. Buranın büyümesi ve tanınması adına elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz" dedi.



AYMOD, kapılarını 73'üncü kez açtı

TÜRKİYE Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği (TASD) tarafından 73'üncüsü düzenlenen AYMÖD Uluslararası Ayakkabı Moda Fuarı, İstanbul Fuar Merkezi'nde kapılarını açtı.

Fuarın açılışında konuşan İstanbul Valisi Davut Gül, fuarın hayırlı olması temennisinde bulunarak, dünyada yaşanan ticari karışıklık ve hareketliliğe işaret etti.

Ticaret Bakan Yardımcısı Özgür Volkan Ağar, etkinliğe katılmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, dünyada siyasi, ekonomik ve sosyal dönüşümlerin hızla yaşandığı, ekonomik ve ticari aktivitenin zayıf seyrettiği bir dönemde, tüm bu zorluklara karşın izledikleri kararlı ve etkin politikalar sayesinde ekonominin 2024 yılında yüzde 3,3 büyümeyi başardığını anımsattı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan da fuarın sektör için önemine işaret ederek, "Bir sektör, sektörün ekosistemi, sektörün belli bir noktaya gelmesi hiç kolay oluşmuyor. Ayakkabı sektörü tek başına yalın bir sektör değil. Kendini besleyen birçok farklı sektörün de katma değere dönüşmesindeki en önemli final noktası." dedi.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkan Yardımcısı Mehmet Develioğlu, sektöre **İTO** olarak tam destek verdiklerini belirterek, şunları söyledi: "AYMOD, yılda iki defa düzenlenen nadir fuarlarımızdan bir tanesi, ziyaretçiler gerçekten moda ziyafetini hep beraber yaşıyorlar."

TASD Başkanı Berke İçten de "AYMOD, özellikle son yıllarda yakalamış olduğu çıkışla birlikte Türkiye'nin en önemli dünyanın da sayılı önemli fuarlarından birisi haline geldi. Bu özelliği ile de özellikle yurt dışındaki rakipleri tarafından da yakinen takip edilen bu fuar özellikle İtalyan fuarları tarafından da dikkatle takip ediliyor. Son iki fuardır İtalyan fuarlarının tarih olarak bizimle çakıştırma yaparak AYMÖD'un enerjisini düşürme gayretleri içerisinde olduklarını da bir uluslararası rekabet unsuru olarak maalesef gözlemlemekteyiz." diye konuştu. (aa)



Ayakkabı ithalatı yüzde 5,8 artarken ihracatın yüzde 14,6 daraldığını dile getiren TASD Başkanı İçten, ekonomide uygulanan politikaların emek yoğun sektörleri zayıflattığını dile getirdi

TÜRKİYE Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) tarafından düzenlenen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı. Fuarın açılış töreninde konuşan TASD Başkanı Berke İçten, geçen şubat ayından itibaren uygulanmaya başlanan yüzde 10 ilave gümrük vergisine rağmen ayakkabı ithalatında artışın devam ettiğini bildirdi. Ocak-Temmuz döneminde ayakkabı ithalatının değer olarak yüzde 5,8 arttığını dikkat çeken İçten, ihracatın ise adet bazında yüzde 39, değer bazında yüzde 14,6 daraldığını söyledi.

'AYAKKABI İTHALATI FREN TUTMUYOR'

Türkiye'de ayakkabı endüstrisi başta olmak üzere emek yoğun sektörlerin son iki yıldır rekabetçilikte zorlandığını anımsatan İçten, düşük kur yüksek faiz politikasının yanı sıra ham madde ve yarı sanayi ithalatında uygulanan yüzde 100'ü aşan vergilerin sektörün rekabetçiliğini zayıflattığını vurguladı. İçten, şöyle devam etti:

"Ayakkabı, üç yıl öncesine kadar dış ticaret fazlası verdiğimiz sektörler arasında yer alıyordu. 2021'i 512 milyon dolar, 2022'yi ise 338 milyon dolar dış ticaret fazlası ile kapattık. 2022 aynı zamanda 377 milyon çift ve 1,3 milyar do-

Ayakkabı ithalatını ek vergi durdurmadı



Sektöründe Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı.

'Sabırla idare

etme noktası geçildi'

AÇILIŞTA konuşan **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçivan** da sanayideki sorunların sabırla idare edilebilecek düzeyi aştığına işaret etti. Bahçivan "Uzun yıllar Türk sanayisi için lokomotif görevi üstlenen, amiral gemiliğini yapan sektörlerimizin içinde bulunduğu süreç artık sabırla idare edilebilme noktasını geçmiş bulunuyor. Önümüzdeki günlerde açıklanacak Orta Vadeli Programda (OVP) reel sektörün içinde bulunduğu yapısal sorunların farklı bir bakış açısıyla çözülüp ileriye taşıyacak fikirleri ve çözümleri geliştirebilmeliyiz." diye konuştu.

larla adet ve değer bazında en yüksek ihracatı gerçekleştirdiğimiz yıl oldu. 2023'ten itibaren tablo tersine dönmeye başladı. 2024'te ihracatımız adet bazında 240 milyon çift, değer olarak 1 milyar 160 milyon dolara geriledi. İthalat ise 2022'deki 43 milyon çift ve 962 milyon dolar seviyesinden 2024'te 76 milyon çift ve 1 milyar 710 milyon dolara çıktı. Geçen yıl ithal edilen ayakkabıların yüzde 10'u, yani yaklaşık 8 milyon çifti, Çin merkezli e-ticaret siteleri üzerinden ülkemize gönderildi. İthalattaki hızlı artışla birlikte 2024'te 550 milyon dolar dış ticaret açığı verdik. Bu yıl şubat ayından itibaren uygulanmaya başlanan yüzde 10 ilave vergiye rağmen ithalattaki artış devam ediyor. 2025'in Ocak-Temmuz döneminde it-

halat adet olarak 1,7, değer olarak yüzde 5,8 artarken, ihracatımız adet bazında yüzde 39,2, değer olarak yüzde 14,6 daraldı. Ocak-Temmuz dönemini 612 milyon dolar ihracat ve 1 milyar 49 milyon dolar ithalatta tamamladık. Yedi aylık dış ticaret açığı 437 milyon dolara ulaşmış bulunuyor. Özetle artık ayakkabıda ithalat fren tutmuyor."

'RAKİPLERİN GERİNDE KALİYORUZ'

Berke İçten, mevcut durumun aynı şekilde devam etmesi halinde yıl sonunda ayakkabıda dış ticaret açığının 700 milyon dolar seviyesine çıkmasından endişe ettiklerini söyledi. Gidışı tersine çevirmek için Türkiye'de üretim maliyetlerini düşürecek önlemlerin bir an önce devreye alınması gerektiğini vurgulayan İçten, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Biz rekabetten asla çekinmiyoruz. Sadece rakiplerimizle eşit şartlarda rekabet edebileceğimiz ortamın oluşmasını istiyoruz. Endonezya'da, Vietnam'da 12 dolar olan bir ayakkabının üretim maliyeti Türkiye'de 20 doları buluyor. 8 dolarlık farkın 4-5 doları genel gider ve işçilikten, kalanı ise ağırlıklı olarak ham madde ve yarı sanayi maliyetinden kaynaklanıyor. Mevcut koşullarda işçilik maliyetinde bir şey yapma imkânımız yok. En azından ham mad-

de ve yarı sanayi maliyetimizi düşürebiliriz. Özellikle saya, taban ve Türkiye'de üretimi olmayan diğer ham maddeleri, yarı mamul malzemeleri gümrük vergisi ödemeden getirebilmeliyiz. Ham madde ve yarı mamul ithalatından çekinmemeliyiz. Çünkü biz ülkemizde üretilmeyen ya da istediğimiz kalitede olmayan tabanı, suni deriyi, aksesuarı uygun fiyatla ithal edip katma değerli ürüne dönüştürüyoruz. Bu malzemelere yüzde 100'ün üzerinde gümrük vergisi ödediğimiz zaman spor ayakkabı rekabetinde maalesef uluslararası rakiplerimizin gerisinde kalıyoruz."

Berke İçten, zor bir dönemden geçmelerine rağmen geleceğe dair iyimserliklerini koruduklarının altını çizdi. Ayakkabı sektörünün geçmişte zorlu sınavları başarıyla atlattığını hatırlatan İçten, sözlerini şöyle tamamladı:

"Sektörün mevcut sorunlarını aşacağından hiçbir şüphe duymuyorum. Ham madde ve yarı mamul ithalatında vergiler sıfırlanır ve enflasyonla kur arasında yeniden paralellik sağlanabilirse çıkışımız daha hızlı olacaktır. Ayrıca yerli üretimimiz ve halk sağlığı açısından ciddi bir tehdide dönüşen Çin merkezli e-ticaret platformları üzerinden getirilen ayakkabılarla ilgili de acil önlem alınması gerekiyor. Ticaret Bakanlığımızın bu konu üzerindeki çalıştığını biliyoruz. İnşallah sonuçlarını yakın zamanda hep birlikte göreceğimizi ümit ediyorum."